

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет медичний, міжнародний

Кафедра загальної, військової та дитячої хірургії з курсом урології та офтальмології

**Силабус навчальної дисципліни
«Загальна хірургія»**

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 150 годин, 5 кредити. Семестри: V-VI. 3 рік навчання.
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра загальної, військової та дитячої хірургії з курсом урології. Одеса, вул. Пастера 9, пров. Валіховський, 5, Багатопрофільний медичний центр ОНМедУ. 1 хіургічне відділення, 2 хіургічне відділення
Викладач (-и)	Каштальян М.А., д.мед.н, професор, завідувач кафедри. Професори: д.мед.н. Вансович В.Є., Доценти: к.мед.н. Кvasневський Є.А., к.мед.н. Колотвін А.О., к.мед.н. Ільїна-Стогнієнко В.Ю., к.мед.н. Давидов Д.М., к.мед.н. Ціповяз С.В. Асистенти: к.мед.н. Ромак О.І., Білаш О.В., Похлебіна В.Б., Вітюк М.С.
Контактна інформація	Довідки за телефонами: Білаш Оксана Вікторівна, завуч кафедри 093-848-4048 Ільїна-Стогнієнко Вікторія Юріївна, відповідальна за організаційно-виховну роботу кафедри 067-971-21-05 Жебраковська Марина Юріївна, старший лаборант кафедри 050-316-10-91 E-mail: surgdep@onmedu.edu.ua Очні консультації: з 14.00 до 17.00 кожного четверга, з 9.00 до 14.00 кожної суботи Онлайн - консультації: з 14.00 до 17.00 кожного четверга, з 9.00 до 14.00 кожної суботи. Посилання на онлайн - консультацію надасться кожній групі під час занять окремо.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою Outlook.

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення дисципліни – заходи з організації санітарно-епідемічного режиму в хіургічній клініці; перев’язочний матеріал і способи його застосування; кровотеча і способи її тимчасової та кінцевої зупинки; трансфузія компонентів донорської крові, ускладнення гемотрансфузії та їх профілактика; основи анестезіології та реаніматології;

клініка, діагностика, перша медична допомога, принципи лікування при травматичних ушкодженнях; загальні питання хірургічної інфекції; клініка, діагностика, лікування, профілактика окремих видів хірургічної інфекції; основи трансплантології, основи клінічної онкології; методологія обстеження хірургічного хворого.

Пререквізити і постреквізити дисципліни (місце дисципліни в освітній програмі):

Пререквізити: українська мова (за професійним спрямуванням), іноземна мова (за професійним спрямуванням), латинська мова та медична термінологія, медична біологія, медична та біологічна фізики, біологічна та біоорганічна хімія, анатомія людини, гістологія, цитологія та ембріологія, фізіологія, мікробіологія, вірусологія та імунологія.

Постреквізити: хірургія, травматологія та ортопедія, урологія, нейрохірургія, анестезіологія та інтенсивна терапія, екстремальна та невідкладна медична допомога.

Мета дисципліни: опанування здобувачем вищої освіти знань і формування елементів професійних компетентностей в галузі хірургії та удосконалення навичок та компетентностей, набутих при вивчені попередніх дисциплін.

Завдання дисципліни:

1. Формування вмінь та навичок: з основних заходів, необхідних для організації роботи у хірургічному відділенні; забезпечення профілактики виникнення та розповсюдження внутрішньо-лікарняної інфекції; засвоєння знань з основ місцевої та загальної анестезії; з діагностики станів та захворювань, що потребують на хірургічне лікування; формування морально-етичних та деонтологічних якостей при професійному спілкуванні з хворим.

2. Опанування навичок: з накладання пов'язок з використанням різноманітних перев'язочних матеріалів, для надання першої медичної допомоги при таких станах як кровотеча, закриті пошкодження м'яких тканин, перелом кістки, вивих, синдром тривалого стиснення, рана, опік, відмороження; для підготовки і проведення трансфузії компонентів крові донора; для діагностики і диференціальної діагностики при різноманітних хірургічних інфекційних процесах; зі збору скарг, анамнезу, об'єктивного обстеження хірургічного хворого.

3. Опанування вмінням: визначати тактику невідкладної допомоги, при станах та захворюваннях зумовлених хірургічною патологією; вміння вибирати метод знеболення в залежності від стану хворого і наявної хірургічної патології; отримання вмінь щодо вибору лікувальної програми і засобів профілактики при хірургічній інфекції; обстеження хірургічного хворого та оформлення результатів у відповідній медичній документації.

Очікувані результати:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати:

- сучасні концепції вітчизняної і зарубіжної теоретичної і практичної хірургії;
- основні принципи організації хірургічної допомоги населенню України;
- основи організації раціонального режиму і лікування хірургічного хворого;
- загальні елементи догляду за хірургічними хворими;
- теоретичні аспекти про перев'язочний матеріал і способи його застосування;
- теоретичні основи сучасної антисептики;
- теоретичні аспекти профілактики виникнення і розповсюдження внутрішньо-лікарняної інфекції;
- класифікацію, клінічні прояви, наслідки кровотечі, методи тимчасової і кінцевої зупинки кровотечі;
- теоретичні і практичні аспекти трансфузії препаратів донорської крові та кровозамінників;
- ускладнення при гемотрансфузії, заходи для їх профілактики і лікування;
- основи анестезіології;
- основи реаніматології, клінічні прояви термінальних станів, їх діагностику, стадії і заходи при проведенні серцево-легеневої реанімації;

- загальні питання травматології, онкології та трансплантології;
- засоби і способи транспортної іммобілізації;
- теоретичні аспекти про рани і рановий процес, лікування ран;
- загальні питання хірургічної та ВІЛ-інфекції;
- клініку, діагностику та лікування окремих гнійно-запальних захворювань м'яких тканин, сухожилків, кісток та суглобів;
  - методику обстеження хворого, особливості обстеження хворого з хірургічною патологією;
  - структуру медичної карти стаціонарного хворого.

Вміти:

- накладати бинтову пов'язку на різні ділянки тіла;
- накладати лонгету з гіпсу;
- вибирати засіб для транспортної іммобілізації, накладати шину Крамера, Дітерікса;
- провести дезінфекцію різних інструментів та предметів догляду за хворими;
- організувати відповідні санітарно-епідемічні умови для різних приміщень хірургічного відділення;
- виконати підшкірну, внутрішньом'язову ін'єкції, провести венепункцію, становити внутрішньовенний катетер, налаштувати систему для трансфузії кровозамінників і компонентів донорської крові;
- виконати катетеризацію сечового міхура м'яким катетером, поставити очисну та сифонну клізму, промити шлунок зондом;
- підготовити операційне поле;
- застосувати заходи для профілактики виникнення пролежнів;
- провести диференційну діагностику при кровоточі, виявляти ознаки розвитку геморагічного шоку;
- застосувати способи тимчасової зупинки кровоточі, вибирати спосіб для кінцевої зупинки кровоточі;
- визначити групу крові за системою АВО та Rh, провести тести на індивідуальну сумісність крові реципієнта та донора, вибрати тести на сумісність при трансфузії компонентів донорської крові, організувати і провести трансфузію еритроцитарної маси, свіжозамороженої плазми;
- вибрати адекватний спосіб анестезії для проведення того чи іншого втручання;
- провести діагностику термінальних станів, виконувати заходи елементарної підтримки життя;
- діагностувати різноманітні травматичні пошкодження;
- надавати першу медичну допомогу при різноманітних травматичних пошкодженнях;
- вибирати хірургічну тактику при лікуванні різних стадій ранового процесу;
- вибирати засоби для місцевого застосування при лікуванні ран в залежності від стадії ранового процесу;
- діагностувати різноманітні інфекційні хірургічні процеси, проводити між ними диференційну діагностику;
- діагностувати гнійно-некротичну стадію розвитку інфекційного хірургічного захворювання;
- вибирати відповідну хірургічну тактику для різних стадій розвитку хірургічної інфекції;
- скласти лікувальну програму при різних інфекційних хірургічних захворюваннях;
- проводити збір анамнезу та об'єктивне обстеження хірургічного хворого;
- оформити карту стаціонарного хворого для пацієнта з хірургічною патологією.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання

Дисципліна буде викладатися у формі лекцій (20 аудиторних годин); практичних занять (80 аудиторних годин) організації самостійної роботи здобувача (50 годин).

Методи навчання: бесіда, вирішення клінічних ситуаційних задач, демонстрація та відпрацювання навичок виконання маніпуляцій за переліком 5, інструктаж та відпрацювання навичок на симуляційних муляжах.

Зміст навчальної дисципліни

ВВЕДЕННЯ В ХІРУРГІЮ. ДЕСМУРГІЯ. ОСНОВИ САНІТАРНО-ЕПІДЕМІЧНОГО РЕЖИМУ В ХІРУРГІЧНІЙ КЛІНІЦІ. НЕВІДКЛАДНІ ХІРУРГІЧНІ СТАНИ. ОСНОВИ ТРАНСФУЗІОЛОГІЇ, АНЕСТЕЗІОЛОГІЇ ТА РЕАНІМАТОЛОГІЇ (МІСТИТЬ 8 ЗМІСТОВИХ МОДУЛІ)

Змістовий модуль 1. Десмургія. Антисептика. Асептика. Операція.

Тема 1. Введення в хірургію. Гігієна у хірургічному стаціонарі. Робота середнього персоналу в умовах хірургічного відділення.

Етапи розвитку хірургії, вітчизняні хірургічні школи; організація хірургічної допомоги в Україні. Правила поведінки у хірургічній клініці. Питання хірургічної деонтології. Структура хірургічної клініки. Поняття про гігієну у хірургічному стаціонарі з метою профілактики розповсюдження госпітальної інфекції. Гігієна тіла, одягу медперсоналу, гігієна білизни і одягу хворих. Обов'язки постової та старшої медичної сестри. Пост медичної сестри. Медична документація. Медичні маніпуляції: термометрія, ін'єкції (техніка проведення).

Тема 2. Десмургія. Поняття, визначення.

Перев'язочний матеріал. Правила накладання. Типові бинтові пов'язки. Пов'язки на голову, шию, грудну клітку. Догляд за хворими, оперованими на голові, шії, грудній клітці.

Тема 3. Десмургія. Догляд за хворими, оперованими на органах черевної порожнини, промежині, кінцівках.

Пов'язки на живіт, промежину, кінцівки. Догляд за хворими з переломами. Гіпсова техніка. Проби на якість гіпсового порошку. Правила гіпсової техніки.

Тема 4. Асептика.

Стерилізація перев'язочного матеріалу і операційної білизни. Організація роботи в операційній. Хірургічна обробка рук хірурга та операційного поля. Ознайомлення з методикою виготовлення серветок, тампонів, кульок. Підготовка операційної білизни та перев'язочного матеріалу до стерилізації, методи укладки в біксси Шимельбуша. Будова і робота автоклава, техніка безпеки. Методи підготовки рук хірурга до операції. Догляд за руками хірурга поза клінікою. Обробка операційного поля. Будова операційного блоку. Види прибирань. Методи транспортування хворих в операційну. Правила одягання операційної білизни. Підготовка інструментів до стерилізації. Приготування миючих та дезінфікуючих розчинів. Проби на якість передстерилізаційної обробки інструментів. Методи стерилізації ріжучих, оптичних, загально-хірургічних інструментів. Види шовного матеріалу. Методи стерилізації шовного матеріалу.

Тема 5. Антисептика.

Догляд за хворими з гнійною патологією. Особливості догляду за хворими з гнійною патологією. Організація роботи гнійної перев'язочної. Особливості перев'язок і догляд за хворими з анаеробною інфекцією. Методи сучасної антисептики, їх характеристика. Утилізація перев'язочного матеріалу, забрудненого гнійними виділеннями.

Тема 6. Хірургічна операція.

Підготовка хворих до операцій. Догляд за хворими у післяопераційному періоді. Поняття про хірургічну операцію. Класифікація оперативних втручань, етапи виконання.

Передопераційний період, його задачі. Особливості підготовки хворих до планових і термінових операцій. Передопераційний період: догляд за шкірою хворого, санація ротової порожнини, гоління волосся, очищення кишечнику за допомогою клізм, гігієна білизни та одягу хворих. Основні принципи догляду за хворими у післяопераційному періоді. Профілактика можливих ускладнень. Харчування хворих. Динамічна лапароскопія при травмах органів черевної порожнини, її роль у діагностиці та веденні післяопераційного періоду. Особливості профілактики неінфекційних післяопераційних ускладнень при операціях на органах черевної порожнини.

Змістовий модуль 2. Кровотеча, крововтата. Основи гемотрансфузіології.

Тема 7. Кровотеча.

Визначення та види кровотеч. Механізм самостійної зупинки кровотечі. Методи тимчасової зупинки кровотечі (пальцеве притискання, тиснуча пов'язка, закрутка, джгут, турнікет).

Тема 8. Методи тимчасової зупинки кровотечі.

Проведення тимчасової зупинки кровотечі при артеріальній чи венозній кровотечі на кінцівках. Пальцеве притискання. Максимальне згинання кінцівки. Підвищено положення кінцівки. Прямий тиск на рану. Тиснуча пов'язка. Накладання джгуту Есмарха. Накладання турнікету САТ. Використання підручних матеріалів.

Тема 9. Методи остаточної зупинки кровотечі.

Методи остаточної зупинки кровотечі: механічні, фізичні, біологічні. Судинний шов. Трансплантація, алопластика.

Тема 10. Вчення про кров. Препарати та компоненти крові. Сучасні кровозамінники.

Історія розвитку переливання крові. Методики визначення групи крові і резус-належності крові. Механізм дії перелитої крові та її компонентів. Препарати та компоненти крові. Кровозамінники, класифікація, показання до використання.

Тема 11. Переливання крові та препаратів крові.

Показання та протипоказання до переливання крові. Макроскопічне визначення якості крові. Визначення групової, індивідуальної та біологічної сумісності крові донора та реципієнта. Шляхи та методи переливання. Спостереження за хворим під час переливання, документація.

Тема 12. Можливі помилки і ускладнення при переливанні крові. Сучасні кровозамінники.

Можливі помилки і ускладнення при переливанні крові. Профілактика та перша допомога при ускладненнях гемотрансфузії.

Тема 13. Геморагічний шок.

Місцеві та системні симптоми кровотечі. Визначення величини крововтрати. Патофізіологічні механізми компенсації крововтрати. Класифікація кровотеч за об'ємом. Геморагічний шок. Клінічна картина геморагічного шоку. Визначення ступені важкості та стадії геморагічного шоку. Трансфузійно-інфузійна інтенсивна терапія геморагічного шоку.

Змістовий модуль 3. Загальна анестезіологія та реанімація.

Тема 14. Місцева анестезія.

Різновиди місцевого знеболення (пошарова інфільтрація, регіональна, спинномозкова, внутрішньоокісткова). Препарати для місцевої анестезії. Показання, протипоказання. Можливі ускладнення.

Тема 15. Інгаляційний наркоз. Неінгаляційний наркоз.

Показання, протипоказання. Можливі ускладнення. Поняття про премедикацію. Препарати для інгаляційного, ендотрахельного наркозу. Стадії ефірного наркозу. Масковий наркоз, методика проведення. Будова апарату для інгаляційного наркозу. Типи дихальних контурів. Методика проведення ендотрахеального наркозу. Різновиди неінгаляційного наркозу. Препарати. Методики застосування. Ускладнення наркозу по стадіям і рівням.

Тема 16. Реанімаційні заходи у хірургічних хворих.

Термінові стани. Інтенсивна терапія і легенево-серцева реанімація. Показання і техніка проведення штучної вентиляції легень і непрямого масажу серця. Відпрацювання техніки легенево-серцевої реанімації на фантомі.

Змістовий модуль 4. Травматизм та пошкодження.

Тема 17. Рани і рановий процес.

Профілактика розвитку інфекції в рані. Лікування чистих ран. Рани, визначення, класифікація. Структура рани та перебіг ранового процесу у чистій рані. Характеристика окремих типів ран і перша допомога при них. Умови при яких виникає інфекція у рані і їх усунення. Структура чистої рани. Первина хірургічна обробка рані. Види первинних швів. Лікування чистої рани в післяопераційному періоді.

Тема 18. Інфіковані рани.

Перебіг ранового процесу у гнійній рані. Хірургічна обробка гнійної рані, види вторинних швів. Лікування гнійної рані в залежності від фази ранового процесу. Види дренування гнійної рані.

Тема 19. Вогнепальна рана.

Фактори утворення вогнепальної рані. Фази тимчасової пульсуючої порожнини. Конструктивні особливості та балістичні властивості сучасних ранячих снарядів. Морфологія вогнепальної рані. Залежність морфології ранового каналу від початкової швидкості. Основні тактико-технічні і балістичні характеристики табельних та спеціальних видів вогнепального озброєння. Тактико-технічні та балістичні характеристики табельних видів вогнепального озброєння. Перебіг ранового процесу при вогнепальних пораненнях. Зони порушення мікроциркуляції в рановому каналі. Фактори, що сприяють розвитку інфекції. Хірургічна обробка вогнепальних ран.

Тема 20. Травматичний шок. Закриті пошкодження м'яких тканин. Закриті пошкодження черепа.

Поняття про травматизм. Травматичний шок. Клінічні прояви закритого ушкодження м'яких тканин. Клінічні прояви закритого ушкодження черепа, струс головного мозку, забій головного мозку, крововилив. Профілактика розвитку травматичного шоку.

Тема 21. Закриті пошкодження грудної клітки.

Травми грудної клітки. Клінічні прояви закритого ушкодження грудної клітки. Плевральна пункция. Пневмоторакс, клінічна картина, діагностика, лікування. Перша допомога при напруженному пневмотораксі. Гемоторакс, клінічна картина, діагностика, лікування.

Тема 22. Закриті пошкодження органів черевної порожнини.

Травми органів черевної порожнини. Внутрішньоочеревинна кровотеча. Пошкодження порожистих органів. Клінічні прояви. Методи діагностики. Перша допомога. Методи лікування. Оцінка тяжкості стану, прогнозу летальності та вибору хірургічної тактики при бойових ушкодженнях.

Тема 23. Переломи.

Механізм виникнення. Утворення кісткового мозолю. Перша допомога при переломах. Визначення перелому. Класифікація. Механізм виникнення перелому. Види зміщень кісткових уламків. Утворення кісткового мозолю. Клінічна картина. Методи діагностики. Надання першої допомоги при переломах, її задачі. Засоби транспортної іммобілізації. Будова шин Дітеріхса і Крамера. Надання першої долікарської допомоги хворому з переломом. Накладання шин з підручних матеріалів, Крамера і Дітеріхса. Використання протищокових шин при переломах кісток тазу.

Тема 24. Лікування переломів у стаціонарі. Вивихи.

Основні задачі лікування переломів у стаціонарі. Основні види закритого та відкритого лікування. Знеболення. Фіксаційний і екстензійний методи лікування. Показання до оперативного втручання. Методи оперативних втручань при переломах. Наслідки лікування переломів. Вивихи, поняття. Класифікація. Механізм виникнення. Клінічні

прояви. Диференційна діагностика між переломом та вивихом. Лікування вивихів.

Тема 25. Опікова хвороба. Відмороження. Електротравма.

Класифікація опіків по глибині, площі, важкості. Клінічні прояви термічних опіків. Симптоматика опіків хімічними сполуками. Променеві опіки. Періоди перебігу опікової хвороби. Перша допомога при різних видах опіків. Лікування опіків у стаціонарі. Лікування опікової хвороби згідно перебігу. Види оперативних втручань при опіках. Відмороження. Визначення. Ступені. Клінічні прояви. Особливості надання першої допомоги хворому з відмороженням у до реактивному періоді. Лікування відмороження у стаціонарі. Електротравма, особливості перебігу. Надання першої допомоги при електротравмі.

Тема 26. Бойова хіургічна травма (догоспітальна допомога).

Особливості надання медичної допомоги при бойових діях та надзвичайних станах. Організація та зміст медичної допомоги пораненим і травмованим в умовах бойових дій. Поняття про рівні надання медичної допомоги. Протокол Tactical Combat Casualty Care Guidelines. Використання алгоритмів MARCH, PAWS. Поняття про медичне сортування на етапах медичної евакуації.

Змістовий модуль 5. Хіургічна інфекція.

Тема 27. Хіургічна інфекція.

Хіургічна інфекція. Класифікація. Етіологія. Патогенез. Методи загального та місцевого лікування. Хіургічні аспекти проблеми ВІЛ.

Тема 28. Гострі гнійні захворювання м'яких тканин.

Гострі гнійні захворювання м'яких тканин: абсцес, флегмона, фурункул, карбункул. Клінічна картина. Методи діагностики і диференційної діагностики. Оперативні втручання при цих захворюваннях.

Тема 29. Гострі гнійні захворювання залозистих органів.

Гострі гнійні захворювання залозистих органів, м'яких тканин: гідраденіт, мастит, бешиха, лімфаденіт, лімфангіт, парапроктит. Клінічна картина. Діагностика. Лікування.

Тема 30. Гнійні захворювання кисті.

Панарицій, флегмона кисті. Визначення, класифікація. Клінічна картина. Діагностика, Лікування.

Тема 31. Гнійні захворювання кісток.

Гострий гематогенний остеомієліт. Патогенез, утворення секвестральної капсули. Діагностика, лікувальна тактика. Види оперативного лікування. Хронічні форми остеомієліту, їх лікування.

Тема 32. Гостра специфічна хіургічна інфекція.

Правецець. Дифтерія ран. Сибірська виразка. Етіологія, патогенез. Клініка. Методи діагностики. Лікування.

Тема 33. Гостра неспецифічна хіургічна інфекція.

Газова гангрена. Гнилісна інфекція. Етіологія, патогенез, клінічна картина, діагностика, лікування.

Тема 34. Загальна гнійна інфекція (сепсис).

Ендогенна інтоксикація при гострій хіургічній інфекції. Сучасні положення поняття сепсис. Класифікація. Патогенетичні особливості протікання. Сучасні методи діагностики. Принципи лікування. Ендогенна інтоксикація при хіургічній інфекції. Методи детоксикації і імунокорекції. Хіургічні аспекти СНІДу і наркоманії.

Тема 35. Плеврит. Перитоніт.

Плеврит. Класифікація. Етіологія. Клініка. Діагностика. Принципи лікування. Перитоніт. Класифікація. Етіологія. Клініка. Діагностика. Принципи лікування.

Змістовий модуль 6. Основи клінічної онкології.

Тема 36. Пухлини. Класифікація, клінічні групи.

Міжнародна класифікація. Диференційна діагностика злоякісного і доброкісного росту. Клінічна картина. Сучасні методи діагностики і лікування. Особливості хіургічного втручання в контексті невиліковного захворювання, покази. Поняття паліативної хіургії.

Змістовий модуль 7. Змертвіння.

Тема 37. Гострі та хронічні порушення артеріального, венозного кровообігу та циркуляції лімфи.

Некроз. Гангрена. Виразки. Нориці. Сторонні тіла. Гострі та хронічні порушення артеріального, венозного кровообігу та циркуляції лімфи. Змертвіння, гангрена, нориця, виразка. Види, етіологія, клініка, диференційна діагностика, принципи лікування. Клініка сторонніх тіл різної локалізації, перша допомога.

Змістовий модуль 8. Курація хірургічних хворих

Тема 38. Методика обстеження та курація хірургічних хворих.

Структура історії хвороби. Методика обстеження хворих. Сучасні лабораторні, інструментальні та апаратні методи досліджень. Повнота обстеження хворого. Формулювання діагнозу. Призначення лікування.

Тема 39. Курація хірургічних хворих.

Проведення клінічного обстеження хворого. Збір скарг, анамнезу хвороби, анамнезу життя. Проведення об'єктивного обстеження хворого: огляд, пальпація, перкусія, аускультація. Обґрунтування попереднього діагнозу. Призначення лабораторних, інструментальних та апаратних методів досліджень, їх аналіз. Обґрунтування методу лікування. Спостереження за хворим. Оформлення навчальної історії хвороби.

Тема 40. Курація хірургічних хворих.

Захист навчальної історії хвороби.

Перелік рекомендованої літератури:

Основна:

1. Загальна хірургія: підручник / С. Д. Хіміч, М. Д. Желіба, , І. Г. Герич та ін.: за ред. професорів С. Д. Хіміча, М.Д .Желіби,. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – 608 с.
  2. Загальна хірургія : [підручник для студентів вищих навч. закладів МОЗ України] / за ред.: Я. С. Березницького, М. П. Захараша, В. Г. Мішалова, В. О. Шідловського ; В. П. Андрющенко, Я. С. Березницький, А. В. Верба та ін. - Вінниця : Нова Книга, 2018. - 342 с.
  3. Хірургія. (Підручник з загальної хірургії) /за ред..проф.Я.С.Березницького. – Дніпропетровськ, РВА „Дніпро VAL”, Т.1. – 2018. – 443с.
  4. Загальна хірургія : підручник для студентів медичних факультетів / П.Д. Фомін, Ф.С. Глумчєр, І.М. Грицюк. – Київ : ВСВ «Медицина», 2020. – 752 с.
  5. Загальна хірургія : практикум / І.Я. Клименко, О.О. Біляєва, Т.О. Шевченко. – Київ : ВСВ «Медицина», 2018. – 416 с.
-
1. Townsend C.M., Beauchamp R.D., Evers B.M., Mattox K.L. Sabiston Textbook of Surgery. – 20th ed. – Philadelphia : Elsevier, 2021. – 2200 p.
  2. Brunicardi F.C., Andersen D.K., Billiar T.R., Dunn D.L., Hunter J.G., Matthews J.B., Pollock R.E. Schwartz's Principles of Surgery. – 11th ed. – New York : McGraw-Hill Education, 2019. – 2016 p.
  3. Cameron J.L., Cameron A.M. Current Surgical Therapy. – 14th ed. – Philadelphia : Elsevier, 2022. – 1500 p.
  4. ATLS® : Advanced Trauma Life Support. Student Course Manual. – 11th ed. – Chicago : American College of Surgeons, 2020. – 450 p.
  5. Clarke D., Johnson S., Finlayson R. Oxford Handbook of Clinical Surgery. – 4th ed. – Oxford : Oxford University Press, 2017. – 850 p.
  6. General Surgery. Textbook for students of higher medical educational establishments / [Lihonenko O.V., Zubaha A.B., Khimich S.D et all.]; Edited by Prof. S.D. Khimich, Prof. M.D. Zheliba / Kyiv AUS Medicine Publishing, 2019.- 608 p.

7. General Surgery. Textbook for students of higher medical educational establishments / [Lihonenko O.V., Chorna I.O. et all.]; Edited by Prof. Ja.S.Bereznickij, M.P.Zacharash, M.P.Mishalov, - Vinnica: New book- 2019. -344c
8. R.Kushnir. Lecture of General surgery for foreign students of II and III years of medical faculty. –Ternopil “Ukrmedkniga”,2018 – 318 p

Додаткова:

1. Амбулаторні хірургічні маніпуляції / за ред. проф. Польового В .П., Шкваровського І. В., Желібі М .Д. – Чернівці: Медуніверситет, 2018. – 252 с.
2. Десмургія : навчальний посібник / О. О. Виноградов, М. О. Ропаєва, О. І. Гужва, А. В. Радченко ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Старобільськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2015. – 80 с.
3. Шаповал С.Д. Гнійно-септична хірургія./Навчальний посібник. – Київ ВСВ «Медицина» - 2019 – 192 с.
4. Невідкладні стани в хірургії. /Навчальний посібник для медичних ВНЗ I—III рівнів акредитації МОЗ України/ К. Бобак, А. Бобак, В. Киретов - Київ ВСВ «Медицина» - 2017 – 560с.
5. Загальна хірургія : практичні заняття та тести / Ф.С. Глумчев, П.Д. Фомін. – Київ : ВСВ «Медицина», 2016. – 320 с.
1. Butyrsky A. General surgery. – Simferopol. 2014.- 478p
2. General surgery. Selected lectures Edited by prof. V. V. Mishchenko // V. Ye. Vansovych, N. D. Voloshenkova, D. M. Davydov, et other// Odessa 2019. 338p
3. Gostishcev V.K. General surgery/ The manual. –M.:Geotar-med, 2018. 220p
4. Schevchenko S. I. Surgery / S. I. Schevchenko and others. – Kharcov, 2004.
5. Kushnir R. Lectures of General surgery. – 2015.
6. Methodological recommendations on surgical patients care. – Vinnitsa medical national university, 2016.
7. Short practice of surgery. 24th edition.Vol.1.Edited by R.C.G.Russell, Norman S. Williams, Christopher J.K.Bulstrode. A member of the Hodder Headline Group. - London, 2018. – 738p.
8. Lyapis M. A. Methods of examination of a surgical patient / M. A. Lyapis. – Ternopil: Ukrmedbook, 2004. – 156 p.

Електронні інформаційні ресурси

1. <https://moz.gov.ua/> – Міністерство охорони здоров'я України
2. www.ama-assn.org – Американська медична асоціація / American Medical Association
3. www.who.int – Всесвітня організація охорони здоров'я
4. www.dec.gov.ua/mtd/home/ - Державний експертний центр МОЗ України
5. <http://bma.org.uk> – Британська медична асоціація
6. <http://iss-sic.com/> - Міжнародна спільнота хірургів

ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль: усне опитування, тестування, оцінювання виконання практичних навичок, розв’язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті.

Підсумковий контроль: ОСКІ 1.

Структура поточного оцінювання на практичному занятті:

1. Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:
  - методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі;
  - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
2. Оцінка практичних навичок та маніпуляцій з теми заняття:

- методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
«5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«4»	Здобувач добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
«2»	Здобувач не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

До підсумкового контролю у формі ОСКІ 1 допускаються лише ті здобувачі, які виконали вимоги навчальної програми з дисципліни, не мають академічної заборгованості та їх середній бал за поточну навчальну діяльність з дисципліни становить не менше 3,00.

Оцінювання результатів навчання під час підсумкового контролю- ОСКІ 1

Оцінювання здобувачів під час проведення підсумкового контролю- ОСКІ 1, відбувається згідно «Положення про порядок проведення об'єктивного структурованого клінічного іспиту (ОСКІ 1) в Одеському національному медичному університеті», схвалено Вченовою Радою Одеського національного медичного університету, від 28.11.2024р. протокол №3, Наказ ОНМедУ №609-О, від 28.11.2024р.

Оцінка роботи здобувача проводиться за чек-листом, що складений на основі алгоритму дій у певному завданні. Максимальна оцінка за виконання завдання на 1 станції становить 100% (сто відсотків). Кожному пункту алгоритму, залежно від складності, присвоюється певна частина балу. Значення кожного пункту може бути різним залежно від їх кількості, складності виконання тощо. Деякі сценарії можуть мати критичні точки, при невиконанні яких завдання вважається невиконаним.

Після проходження всіх станцій протягом 5 хвилин проводиться підрахунок отриманих балів. Максимальна кількість балів становить 100% (сто відсотків).

Іспит вважається складеним, якщо здобувач набрав не менше 71% (сімдесят одного відсотку) вірних відповідей.

В результаті складання ОСКІ 1 здобувач отримує такі оцінки:

- Бали за окрему станцію: від 0 до 100%.
- Загальний бал за іспит: від 0 до 100%.

Загальний бал за іспит є середнім відсотком, який складається з отриманих на всіх станціях.

Екзаменаційний бал за окрему дисципліну виставляється за традиційною системою та

складає від 2 до 5 балів.

Бал за окрему дисципліну виставляються за традиційною 4-бальною шкалою за таким алгоритмом:

- підраховується середній відсоток вірних відповідей на всіх станціях, які належать до даної дисципліни.

- переклад відсотків ОСКІ 1 в 4-бальну шкалу здійснюється за таким принципом:

0,00 - 70,99% ОСКІ 1 дорівнює 2 балам за 4-бальною шкалою;

71,00 - 80,99% ОСКІ 1 дорівнює 3 балам за 4-бальною шкалою:

81,00 - 90,99% ОСКІ 1 дорівнює 4 балам за 4-бальною шкалою;

91,00 - 100% ОСКІ 1 дорівнює 5 балам за 4-бальною шкалою.

Можливість і умови отримання додаткових (бонусних) балів: не передбачено.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота передбачає підготовку до кожного практичного заняття.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

Політика щодо академічної добросердечності:

Обов'язковим є дотримання академічної добросердечності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-навушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної добросердечності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, оцінки на занятті, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізненень:

Форма одягу: медичний халат, хірургічний костюм, шапочка, маска, змінне взуття.

Обладнання: зошит, ручка, фонендоскоп.

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються.

Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну добросердість та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного plagiatu у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.